

NANNESTAD
KOMMUNE

RETNINGSLINJER FOR SMIL-MIDLER I NANNESTAD 2021

SPESIELLE MILJØTILTAK I JORDBRUKET

PRIORITERING SMIL 2018-2021	3
OM AKTUELLE TILTAK.....	4
FORURENSNINGSTILTAK.....	4
<i>Hydrotekniske tiltak</i>	<i>5</i>
<i>Bygningstekniske tiltak</i>	<i>5</i>
<i>Fangdam og andre økologiske rensetiltak</i>	<i>6</i>
<i>Kantsone mot vassdrag.....</i>	<i>6</i>
<i>Andre tiltak</i>	<i>6</i>
KULTURLANDSKAPTILTAK	6
<i>Restaurering av kulturmark (beite).....</i>	<i>6</i>
<i>Bygninger.....</i>	<i>7</i>
<i>Tilrettelegging for økt tilgjengelighet i jordbukets kulturlandskap.....</i>	<i>7</i>
<i>Andre kulturminner og kulturmiljøer</i>	<i>7</i>
<i>Bekjempelse av fremmede arter</i>	<i>7</i>
PLANLEGGINGS- OG TILRETTELEGGINGSPROSJEKTER	7
SØKNADSPROSESS	8
HVEM KAN MOTTA SMIL-TILSKUDD?	8
SØKNADSRIST	8
HVORDAN SØKE?.....	8
BEHANDLING AV SØKNADER.....	11
GENERELL SAKSGANG	11
FRIST FOR GJENNOMFØRING AV TILTAKET.....	12
UTBETALING AV TILSKUDD	12
KONTROLL.....	12
TILBAKEBETALING	12
MER INFORMASJON OM REGELVERK, VEILEDERE, FAGLIGE RÅD M.M.	12

Kommunens retningslinjer for SMIL-midler skal gi informasjon til aktuelle søkere om hva SMIL-midlene gjelder, hvem som kan søke, hvordan søke og om saksbehandling. Retningslinjene er utarbeidet med bakgrunn i tiltaksstrategien for SMIL 2018-2021, forskrift om spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) fastsatt av Landbruks- og matdepartementet 17.02.2015, samt kommentarer til forskriften på [nettsiden til Landbruksdirektoratet](#).

PRIORITERING SMIL 2018-2021

For alle ordningene som her blir omtalt gjelder det at kravene i SMIL- forskriften må være oppfylt for at det skal kunne gis tilskudd. Søknadsfrist 15. mars.

	Prioritet	Tiltak og eksempler	Tilskuddssats /maksats
Forurensningstiltak <i>-Tiltak som reduserer forurensning fra landbruket</i>	1	Hydrotekniske tiltak <ul style="list-style-type: none"> ✓ Rehabilitering av eldre lukningsanlegg ✓ Rehabilitering og sikring av utløp og kummer ✓ Nye kummer med utløpsgrøfter ✓ Terrengutforming/etablering av motvoll ved nedløpskum m.m. ✓ Gjenåpning av bekkelukkinger ✓ Steinsetting i forbindelse med erosjonssikring av utløp ✓ Fordrøyningsdam/flomvoll 	Inntil 70 %
		Bygningstekniske tiltak <ul style="list-style-type: none"> ✓ Etablering av dekke som forhindrer nedbør i eksisterende gjødsellager ✓ Gjødselporter ✓ Tiltak for å redusere avrenning fra husdyrgjødsel og rundballer 	Inntil 30 % (maks 100 000 kr per tiltak)
		Åpne avskjæringsgrøfter for å redusere erosjon og arealavrenning	kr 30 pr m
	2	Fangdammer og andre økologiske rensetiltak	Inntil 70 %
	3	Andre tiltak innenfor forskriftens formål <ul style="list-style-type: none"> ✓ Biobed ✓ Kantsone mot vassdrag 	Inntil 35 %
Kulturlandskapstiltak <i>-Tiltak som ivaretar natur- og kulturminneverdier i kulturlandskapet</i>	1	Restaurering av kulturmark (beiter og gjerder)	Inntil 70 %
		Bekjempelse og hindre spredning av fremmede skadelige arter	Inntil 40 %
	2	Tiltak som ivaretar kulturminner og kulturmiljøer (stier, setervanger, bygninger)	Inntil 40 % (maks 100 000 kr per bygning)
	3	Andre tiltak innenfor forskriftens formål	Inntil 35 %
Planleggings og tilretteleggingsprosjekter	1-3 ¹⁾	Prosjekter som leder fram til gode planer for tiltak <ul style="list-style-type: none"> ✓ Samarbeid om tiltak langs bekk ✓ Samarbeid som bidrar til økt beitebruk (beitesamarbeid) i kulturlandskapet. 	Inntil 100 %

¹⁾Prioriteres i henhold til prioriteringene for forurensnings- og kulturlandskapstiltak.

Kommunens fordeling av tilskuddsmidler

For å sikre bred effekt av ordningen fordeles kommunens totale tilskuddspott etter en veiledende fordelingsnøkkel der 75 % tildeles forurensningstiltak og 25 % tildeles kulturlandskapstiltak i henhold til gjeldende prioriteringer. I tillegg gjelder følgende prioriteringer:

Prioriteringer – generelt

- ✓ Tiltak som krever samordning mellom brukere (fellestiltak).

Prioriteringer – forurensningstiltak

- ✓ Tiltak mot forurensning på bakkeplanerte arealer og arealer med stor erosjonsrisiko.
- ✓ Tiltak mot forurensning i nedbørsfeltene som drenerer til vassdrag med dårlig vannmiljøtilstand.

Prioriteringer – kulturlandskapstiltak

- ✓ Eksisterende beiter prioriteres fremfor gjenåpning etablering av nye. Søknaden vurderes opp imot behovet for beite for å sikre videre bruk.
- ✓ Setre prioriteres.
- ✓ Bekjemping av fremmede arter på arealer med høy spredningsrisiko.

Grunnlag for prioritering av tiltak ligger allerede i vedtatte planer og utredninger/kartlegginger

- ✓ Regionale vannforvaltningsplaner og lokale tiltaksanalyser for vannområdene
- ✓ Kommuneplan
- ✓ Kartlegging av naturmangfold
- ✓ Kulturminnekartlegginger og kommunedelplan kulturminner
- ✓ Klima og energiplan

OM AKTUELLE TILTAK

FORURENSNINGSTILTAK

Det kan gis tilskudd til tiltak som reduserer risikoen for erosjon på jordbruksarealer og i vannløp, som reduserer avrenning av næringsstoffer fra jordbruksarealer eller som reduserer forurensende utslipp fra jordbruket til jord, luft eller vann. Aktuelle tiltak og kriterier er:

HYDROTEKNISKE TILTAK

Det kan gis tilskudd til utbedring og supplering av hydrotekniske anlegg, herunder graving av åpne kanaler til erstatning for eksisterende lukka avløp. Eks:

- ✓ Rehabilitering av eldre lukningsanlegg
- ✓ Rehabilitering og sikring av utløp og kummer
- ✓ Nye kummer med utløpsgrøfter
- ✓ Terrengutforming/etablering av motvoll ved nedløpskum m.m
- ✓ Gjenåpning av bekkelukkinger
- ✓ Steinsetting i forbindelse med erosjonssikring av utløp.
- ✓ Fordrøyningsdam/flomdam

Flomdempende tiltak for å forsinke vann som medfører flom og overflatevann. Dammen bygges gjerne i utmark og skal forsinke vannet ved store nedbørsmengder. Formålet er å hindre jorderosjon og ødeleggelser av luknings- og andre hydrotekniske anlegg. Dammene kan ofte bygges enkle, i naturlige forsenkninger i naturen.

Figur 1 Fordrøyningsdam før innløpet til lukningsanlegg

- ✓ Åpne avskjæringsgrøfter for å redusere erosjon og arealavrenning.
 - Gjelder ikke der dette er en del av et ordinært dreneringsarbeid.

Vanlig grøfting/drenering av jordbruksjord faller utenfor SMIL-forskriftens formål. Slike dreneringstiltak kan vurderes innenfor ordningen «Drenering av jordbruksjord».

BYGNINGSTEKNISKE TILTAK

Gjelder særskilte bygningsmessige miljøtiltak i eller i tilknytning til eksisterende driftsbygning eller driftsopplegg. Aktuelle tiltak:

- ✓ Etablering av dekke som forhindrer nedbør i eksisterende gjødsellager.
 - Lageret skal være knyttet til husdyrproduksjonen på gården.
- ✓ Nye gjødselporter

- ✓ Tiltak for å redusere eller hindre avrenning fra husdyrgjødsel i utekveer og samleplasser for beitedyr, avrenning fra rundballer, tiltak for å hindre gasstap, luktplager m.m.

FANGDAM OG ANDRE ØKOLOGISKE RENSETILTAK

Det kan gis tilskudd til fangdammer og andre økologiske rensertiltak som reduserer negative miljøvirkninger av erosjon og avrenning av næringsstoffer og plantevernmiddelrester ved hjelp av naturens selvrensningsevne.

En fangdam er en dam som anlegges med tanke på å samle opp jordpartikler og næringsstoffer i vann som renner av jordbruksareal. Det er oftest som en utvidelse av bekk for å fordrøye og rense vann for partikler og næringsstoffer. Antall dekar nedslagsfelt og m² fangdamareal må oppgis i søknad.

KANTSONE MOT VASSDRAG

Det kan gis tilskudd til planter og utplanting av busker/trær for å etablere kantvegetasjon mot vassdrag. Formålet kan være både å stabilisere erosjonsutsatte jordekanter, samt bidra til mindre næringsavrenning, biologisk mangfold og kulturlandskap. Tiltaket blir vurdert ut fra nytteeffekt på redusert næringsavrenning, biologisk mangfold og kulturlandskap med mer.

ANDRE TILTAK

Det kan f.eks. gis støtte til spesielle investeringer som reduserer risiko for tap av plantevernmidler, eksempelvis biobed ved påfyllingsplasser og lignede.

KULTURLANDSKAPSTILTAK

Det kan gis tilskudd til kulturlandskapstiltak som gjennom skjøtsel, vedlikehold og istandsetting ivaretar natur- og kulturminner i jordbrukets kulturlandskap. Aktuelle tiltak og kriterier er:

RESTAURERING AV KULTURMARK (BEITE)

- ✓ Rydding og gjerding av gamle kulturbeiter for å hindre gjengroingsprosessen.
 - Arealet må bære preg av at det har vært beitet.
 - Søker må dokumentere tidligere bruk av arealet.
 - Det vil bli satt vilkår om nedsetting av permanent gjerde.
 - Det må foreligge konkrete planer for å ivareta fremtidig skjøtsel, som tilstrekkelig beitetrykk, slått eller bruk av beitepusser.
 - Det vil bli satt vilkår om at kulturmarka skal beites og vedlikeholdes i 10 år.
 - Arealer som er tilplantet med skog kan ikke regnes som kulturmark.

- Tiltak som har stor nytte for allmennheten prioriteres.
- Tiltaket knyttes mot kravet til innmarksbeite i veileder for produksjonstilskudd. Dette for å holde arealene oppe ved aktivt bruk av beitedyr.
- Kulturbeiter med høy naturmangfoldsverdi prioriteres.

BYGNINGER

- ✓ Bygninger på gården uten betydning for næring i dag prioriteres (ikke bolighus).
 - Regional kulturmyndighet skal vurdere tiltaket og deres uttalelse vil bli vektlagt.
- ✓ Setervanger
 - Her vil retningslinjer for bevaring av setre i Nannestad allmenningene, vedtatt av almenningstyret, bli lagt til grunn for vurderingene.

TILRETTELEGGING FOR ØKT TILGJENGELIGHET I JORDBUKETS KULTURLANDSKAP

- ✓ Stier med historisk verdi
- ✓ Tiltak som har stor nytte for allmennheten
- ✓ Etablering av nye el. flytting av stier for å avdempe konflikt

ANDRE KULTURMINNER OG KULTURMILJØER

- ✓ Tiltak som har stor nytte for allmennheten

BEKJEMPELSE AV FREMMEDE ARTER

Det kan gis tilskudd for å bekjempe og hindre spredning av arter som for eksempel, hønsehirse, kanadagullris og kjempespringfrø.

- ✓ Bekjempelse skal utføres i tråd med faglig anbefalte bekjempelsesmetoder.

PLANLEGGINGS- OG TILRETTELEGGINGSPROSJEKTER

Det kan gis tilskudd til prosjekter som leder fram til gode planer for tiltak. Formålet med slike prosjekter er å legge forholdene til rette for større helhetlige prosjekter over større områder, for eksempel knyttet til vassdrag eller ei grend. Slike prosjekter, med flere aktører er ofte administrativt krevende å få i gang og det kan være behov for å gi starthjelp. Eks:

- ✓ Samarbeid om tiltak langs bekk
- ✓ Samarbeid som bidrar til økt beitebruk (beitesamarbeid) i kulturlandskapet.

Kostnader med planlegging, organisering og prosjektgjennomføring kan inngå i prosjektet. Søknaden vurderes i henhold til prioriteringene for forurensnings- og kulturlandskapstiltak.

SØKNADSPROSESS

HVEM KAN MOTTA SMIL-TILSKUDD?

For å få innvilget SMIL-tilskudd må det foregå en tilskuddsberettiget produksjon på landbrukseiendommen.

Eier eller leietager av landbrukseiendommen kan gjennom sitt foretak søke om SMIL-midler dersom foretaket driver en produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene for å motta produksjonstilskudd. Eiere som ikke selv driver arealene kan søke om tilskudd dersom det drives tilskuddsberettiget jordbruksproduksjon på eiendommen. Den som leier det tilskuddsberettigede arealet kan også søke om tilskudd dersom han har godkjenning fra eier.

Du kan søke om tilskudd til enkeltstående tiltak eller til større tiltak som berører flere aktører og/eller eiendommer. Hvis søknaden gjelder fellestiltak, eller planleggings- og tilretteleggingsprosjekter med flere aktører, skal en deltaker stå som ansvarlig søker og sende søknaden på vegne av alle deltakerne, basert på skriftlig fullmakt.

Se [landbruksdirektoratets kommentarer til regelverk](#) for utfyllende informasjon om hvem som kan motta SMIL-tilskudd, hvilke vilkår som må være oppfylt m.m.

SØKNADSFRIST

Nannestad kommune har søknadsfrist 15. mars hvert år. Det kan gis dispensasjon fra søknadsfristen i helt spesielle tilfeller.

HVORDAN SØKE?

Det skal søkes før tiltaket er påbegynt. Det innvilges normalt ikke tilskudd til tiltak som allerede er påbegynt eller slutført. Det er derfor viktig å planlegge i god tid. Ha dialog med landbrukskontoret hvis det oppstår akutte tilfeller. Tiltakene må være i samsvar med retningslinjene i tiltaksstrategien.

Søknader skal sendes inn digitalt med innlogging via ID-porten/Altinn. Gå til skjema [Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket \(SMIL\)](#). Du finner [informasjon om hvordan du logger inn](#), på nettsidene til Altinn.

Har du spørsmål om søknaden, ta kontakt med kommunen.

Her er en video som viser deg steg for steg hvordan den elektroniske søknaden skal fylles ut [Instruksjonsfilm for søker](#)

Nyttige tips til utfylling av søknad om SMIL-tilskudd

Før du starter å fylle ut den elektroniske søknaden er det lurt å ha en del opplysninger og dokumenter tilgjengelig.

Opplysninger som etterspørres i søknadskjemaet:

Prosjektbeskrivelse:

- Hva du har tenkt å gjøre?
- Beskriv området og tilstanden til bygningen/ arealet el. hvor tiltaket skal gjennomføres
- Beskrive omfang av og formålet med tiltaket
- Hvordan skal tiltaket gjennomføres (arbeidsmetoder, materialer etc.)?
- Hvem skal utføre tiltaket?
- Begrunn hvordan dette spesielle miljøtiltaket vil fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og/eller redusere forurensingen
- Beskriv nåværende bruk og hva du har tenkt å bruke objektet/arealet til etter at tiltaket er fullført

Kostnadsoverslaget skal omfatte de totale kostnadene for tiltaket som det søkes om tilskudd til. Dette kan være både materialkostnader, kjøp av tjenester og arbeid. Oppgi beløp ekskl. mva. dersom foretaket ditt er fradragsberettiget mva. Øvrige virksomheter skal oppgi beløp inkl. mva.

Dersom du har fått et detaljert pristilbud fra eks håndverker eller entreprenør kan dette legges med som vedlegg.

I **finansieringsplanen** skal du oppgi hvordan du har tenkt å finansiere tiltaket du søker om å gjennomføre. Du må oppgi hvor mye du har tenkt å søke i SMIL-tilskudd. Du må oppgi om du har egenandel: egenkapital eller har du tenkt å utføre noe arbeid selv (ved egeninnsats oppgi sats/antall timer). Du må også oppgi om du har søkt eller mottatt annen finansiering til dette tiltaket fra andre finansieringskilder (eks fra Kulturminnefondet, Sparebankstiftelsen, tilskudd til drenering el.).

Vedlegg:

Dersom du trenger mer plass til å beskrive, eller det er behov for å legge med mer detaljerte prosjektbeskrivelser, arbeidstegninger, kostnadsoverslag og/eller finansieringsplan ol. er det mulig å laste opp vedlegg.

Obligatorisk vedlegg:

Kart som viser arealet/objektets beliggenhet, der tiltaket skal gjennomføres er obligatorisk.

Bruk gjerne [Gårdkart](#) for å tegne og lage pdf-dokument som kan lastes opp. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for

tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet. Gjør deg kjent med kartet og vurder om tiltaket kan være i konflikt med kjente kulturminner eller naturverdier eller andre miljømessige forhold.

Andre vedlegg som er relevante:

- Eventuelle detaljerte pristilbud fra for eksempel håndverker eller entreprenør.
- Bilder som forteller noe om tilstanden til arealet/bygningen/objekter før tiltaket settes i gang
- Arbeidstegninger som beskriver materialer og metoder og bilder av objektet/arealet
- Skriftlig godkjenning fra grunneier dersom du selv ikke er eier av eiendommen der tiltaket skal gjennomføres
- Skriftlig avtale om gjennomføring av fellestiltak med flere andre aktører
- Gjødslingsplan der dette er pålagt
- Plantevernjournal der dette er pålagt
- Uttalelser fra fagfolk som anbefaler tiltaket
- Skjøtselsplaner og tilstandsregistreringer
- Bekreftelse fra andre finansieringskilder
- Geoteknisk vurdering. Aktuelt ved tiltak under marin grense der dette er påkrevd i henhold til [NVE's veileder nr. 1/2019 Sikkerhet mot kvikkleireskred.](#)

Kostnadsoverslag og veiledende satser

- ✓ Kostnadsoverslag over kr 100 000,- må utarbeides av eller i samråd med ekstern entreprenør/planlegger.
- ✓ Veiledende satser kan brukes til utarbeidelse av eget kostnadsoverslag:

Veiledende satser egeninnsats – forurensning:

Manuelt arbeid og nødvendig planlegging av tiltak	350,-/time
Traktor m/fører	600,-/time
Traktor m/ tilhenger	670,-/time
Gravemaskin under 8 t m/fører	650,-/time
Gravemaskin > 8 t m/fører	700,-/time

For øvrig gjelder satsene i «Håndbok for driftsplanlegging» fra NIBIO.

Veiledende satser - kulturlandskap og kulturminner:

Mann m/motorsag, ryddesag:	380,-/time
Rydding av kratt	3000 kr/daa
Nettinggjerde (oppsett og materiell)	100,-/m
Gjerde 2 tråd (oppsett og materiell)	60,-/m
Gjerde 3 tråd (oppsett og materiell)	80,-/m

Tilleggssøknad

Tilleggssøknader prioriteres kun i helt spesielle tilfeller. Dersom kostnadene skulle bli større enn det godkjente kostnadsoverslaget, kan det fremmes tilleggssøknad der det tydelig kommer fram hva tillegget er og hvorfor kostnadene er blitt større. Differansen må minimum være kr 20 000,-

BEHANDLING AV SØKNADER

GENERELL SAKSGANG

Etter søknadsfristen blir søknadene vurdert opp imot gjeldende regelverk og tiltaksstrategi. Ved behov blir det tatt befarings. Det kan settes krav om at søker må fremskaffe en prosjektbeskrivelse med faglige vurderinger før søknaden kan behandles. Fordeling av tilskudd er avhengig av antall innkomne søknader og hva slags prioritet søknadene har. Søknader blir besvart med enkeltvedtak. Vedtaket fattes av landbrukskontoret etter delegert myndighet. Vedtak kan påklages til Statsforvalteren i Oslo og Viken. Kravene i SMIL-forskriften må være oppfylt for at det skal kunne gis tilskudd. Alle brev som gjelder søknaden, vil bli sendt til søkerens innboks i Altinn.

FRIST FOR GJENNOMFØRING AV TILTAKET

Frist for gjennomføring av tiltak er 3 år fra tilskuddet ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke utover 5 år etter fra tilskuddet ble innvilget.

UTBETALING AV TILSKUDD

Innvilget tilskudd utbetales etterskuddsvis etter skriftlig anmodning fra søker. Det skal ikke utbetales prosentvis mer i tilskudd enn det som er utført av prosjektet. Det er mulig med delutbetaling av tilskuddet med inntil 75 %, der det er dokumenterte kostnader. Minst 25 % av tilskuddet holdes tilbake til sluttutbetaling. Før sluttutbetaling skal sluttregnskapet godkjennes av kommunen. Ved mangler kan hele eller deler av tilskuddet trekkes inn. Det må leveres en regnskapsoversikt og timelister for tiltaket. Regnskapet skal føres slik at det lett kan sammenlignes med kostnadsoverslaget i søknaden.

KONTROLL

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, fylkesmannen, Landbruksdirektoratet eller Riksrevisjonen finner nødvendig for å kunne kontrollere at bruken av tilskuddsmidlene er i tråd med forutsetningene.

TILBAKEBETALING

Vedtak om innvilget tilskudd kan omgjøres og utbetalt tilskudd kan kreves tilbakebetalt dersom det avdekkes forhold som er i strid med det som er forutsatt ved innvilgning av tilskuddet.

MER INFORMASJON OM REGELVERK, VEILEDERE, FAGLIGE RÅD M.M.

- ✓ Landbruksdirektoratet – [Spesielle miljøtiltak i jordbruket \(SMIL\)](#)
- ✓ NIBIO: [Veileder for miljø- og klimatiltak i landbruket](#)
- ✓ NIBIO: Veileder for planering og jordflytting – utførelse og vedlikehold. Veilederen kan lastes i PDF på <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2454793>
- ✓ NVE: [Sikkerhet mot kvikkleireskred](#) Veileder nr. 1/2019. Vedlegg 2 gjelder små inngrep som ikke er søknadspliktige.
- ✓ FAGUS (faglig utviklingscenter for grøntanleggsektoren) har laget en rekke faktaark om bekjempelse av fremmede arter. Det kan også være nyere metoder som har dokumentert/erfart effekt. Se https://fagus.no/apent_for_alle/